

עולם החינוך ה**חרדי** המיוחד **אשר יסד בונה הלבבות השבורים הרה"ח ר' דב לוי ז"ל • 'שרה שניר של החינוך המיוחד' - האיש שנתיקים בו "יגעת ומצאת תאמין"** - איש היגיעה שחפץ ה' בידו הצליח להקים את מסד החינוך החרדי המיוחד ובראשם מוסדות 'שיח סוד' על שלוחותיהם • חמש עשרה שנה שבהן המשיכו לבנות להעצים את מה שבנה במשך יותר משלושים שנה

"מה ההבדל בין בננה לתפוח?" – הקר המאבחן את הילד עם זוג הפאות המנסתלסלות על צדעיו.

"על הבננה מברכים ברכת 'בורא פרי האד' מה, ואילו התפוח ברכתו 'בורא פרי העץ'!" – השיב הילד בטוב טעם.

המאבחן ה"מלומד" אל הבין מלה אחת ממה שהילד מדבר, אבל מיהר להסיק בייאוש כי משוה "לא בסדר" עם הילד הזה... מסתבר שהוא אינו יודע להבחין בין עגול לארוך...

המשך המאבחן והציג לפני הילד ציור של דמות חסרתה בה יד. הילד מיהר להעיר כי לילד שבציור חסר משוה בסיסי ביותר! אין לו כיפה...

המאבחן, הרחוק מעולם הערכים וההוויו של הילד החרדי, מיהר להסיק מנסנות עד כמה עמוקות וגדולות הקליקות בכיכול, מהן סובל הילד הזה...

האבחונים המסוגו הלו, לילדים חרדיים שב פלו לידיים לא נכונות, אל היו חסיבה היחידה שנהיגת את הרוב בד, להקים מוסדות חיו דיום לחינוך מיוחד. אבל הם סייעו לו להסביר לאנשי מקצוע ומינהל, עד כמה זה נדרש.

הסביר גם לכל מי שהיה מוכן לשמוע, או לא, כי בראת הילד עם חריות כלשהי - מדוע נלך וניצור מבז ידיו חריות נוספת!? חריות של תוכן, של חסר באווירת החריות, חריות שנתנום לילד הסובל מתשקן המעלה מיק. הסביר בנועם, כי בנגים הממלכתיים, עלול הילד החרדי ללמוד על הנישנש בתחילת שנה, במסגרת "הרחבת סגוריות באוצר מילים". בה-שעה של אחז אחיו ואחיותיו, עד ודויו וש כניו, מביאים מן הגן אין סוף עבודות ציירה של תפוח בדבש - בתחקור ראש השנה.

בנגים ממלכתיים ילדו חריות הפיל נקי רא חזק" - חסוקי והסביר, תלמידי ילדמו גם את זה... אך חשוב יותר - ילמדו לבדך ברכת "מה צי"א"!

אלה דוגמאות ממחישות גם את חזונו של הרב דב לוי, כך כבר האמין ימים, בהם צפה את מה שאיש עדיין לא האמין בו. השתעפפה של התיכנים בחברה ובקהילה. והלא ברכת המוציא עובר חרדים חרדיים, מהו גם כרטיס כניסה מהיר יותר להשתלבות קהילתית...

האומרים שמע ישראל...

לפני יובל, טרם עידן הרב דב לוי, ילד מיוחד "חוחבא" לא אחת בבית. בהעדר מוסי דות מתאימים, ושלחו ילדום חרדיים למוסדות חילוניים ואפילו הסתיעו טיפול במגורים (1). הרב דב לוי הסתיי בכך שהילד החרדי המיוחד חלף ללמוד באווירה המאמימה לו ולקבל את כל טעפסת ההחלטה המקצועי, אבל בראש האמונה את המענק החינוני לחיוני: האינטיגנציה היהודית הנבסיתית.

בא לפני חורו בוכה בעיצובו, כי לדעתו הילד פסון המצות תפילין. הוכיח לו הרב לוי כי ידו כן מבין, ולפיכך בגדר מחויב בתפילין. על ידו עבודה קעיבת ויסודית, והיו גם למד להניח תפילין כפי הלהלכה. ואלו ספורו של אל אחד ולא שני תלמידים, כי אם מאות תלמידים שעברו דרך שר' שיח סוד'.

בראשית העשירי, הסביר במנהל החינוך הסיסדי בעיריית ירושלים, מר ברמץ, שציטרף עמו לסיור בגני ילדים לחינוך מיוחד במגור החילוני. עם הרבה עיבר לוי על ילדים עיני פאות צעיר ארהיים, שלמדו באוויריה בלי חתוקים את הילד בבית - והוא! אלה האלה? שאפית שהם יידעו לבדך, יידעו לומר "שמע ישראל"!

ביתם אלה איברו אל ליבו של ברמץ ונגעו בגימי נפשו והיו מניע להתחלתו להיחלץ לסיסוע במתן מבנה.

הילד האומלל

בימים ההם, לפני כיובל, היה החרדי המיוחד, שכיום למדו לכנות במילים מעודנות יותר: בעל צרכים מיוחדים, והוא האומלל בהרבה. תשנ"ז, הרחם כן-נשאר בפנית הבית, מפני תבוסה. אחריה, נשלחו לבית ביהרה למוסדות חילוניים, ובמקרים קיצוניים בהם לא יכלו יותר להחזיק את הילד בבית - והעברו למקומות תיפלה של גויים.

לדיו שהרוב בצמצ כל יותר, היה יושבים בידים, כגון בהתבטש בבית הספר, אין בני גיר לס הרגילים. ככל שחלפו השנים, היה מתגלה הפער, והילדים היו נפתחים, מלבד הקשיים בלימוד, בעיות המיוחד והסיעו לו. ואז הולח החוול עליהם באצבעו "זה, הורה החרדי של השכונה".

הכל השתנה אחרי שהפיעו חזונו של הרב דב לוי. אז הילי לא כל להיות "ילד עם צרכים מיוחדים", אלא לא-ערך, כאשר הרב, נמצא בדידים טובות.

הם הסוד הפך לשיח. הרב לוי הצליח להוביל מהפך תרועתי צביבור, בכל הקשור ליחס לילד המיוחד והסיעו לו. שישו גם בתחום ההתייחסות לילד הרגיל שצריך עזרה מן הצד:

כיום, תרבות המעלה לקשב וריכוז מנמאות במגירה ההלכתית ובתוך התינוק כמכיל את משקליו. במקום להיות מוחבאות אי-שם מוחשש עינא ברישא... גם תרפיות למיניהן מסותחת ע" קריות הוחלשו, כבולו וולא עזרה במחנות.

אמור מעט ועשה הרבה-הרבה

בתקופות המפור והכפן הנוראים טביבי, שולטת העולם השנייה, כנסת אורח מהרד"ם במשקל כהנס אל אמת, לא חדרו מתימ ענק, מהם היו מוטלים עשרות אנשים שעברו אל העולם ההוא. הציץ והשמייע תונבה: "כרולם פה גריאים כמו שהיו הימים, מהיכן אינו יודע שהם מתיים? כן איש מבין האנשים כאן אל מבטי אל עבר תבר..."

חושק מצריה הוא "לא ראו אי את אחיו". נכון, יש לו תירוצ טוב: הרי גם את עצמי אני וראה... ובכל זאת.

בגיל שבעיים נתן לעצב את העצמות מחדש, ומוטל מעט יותר - זה כבר בגדר מעותל אל יזל לתקוץ מ'... את השפה המוחליל ליד לרוכשו מיזמו הראשון... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו.

איש המעט במלואו מובן המלה היה. גילם במהותו את תוכנית המינויו למד מעט ועלשתי ששקן מתימ וסיעו לו. התבטאו שלו ידיו ואמרו שאף פעם לא דיבר 8 מילים ברצף. אבל ב-6 מילים הוא אמר את הכל...

יחד עם מספר הורים, הקים את 'האגודה לקידום החינוך החרדי המיוחד', אליה חבר מספר מצומצם של הורים שהחליטו שאין צרונם לתת לילדיהם המיוחדים חינוך חילוני, אך אנו מחזירים על חינוך מקצועי. הבינו כי הפתרון המהיר היחיד הוא הקמת מסגרת עצמאית חרדית ומקצועית.

בשום פנים לא בייבי סיטר

בברכת רבו, כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל זי"ע מנור, הקים הרב דב לוי את כיתת החינוך החרדי המיוחד הראשונה. הגדיר את המטרה: בשום אופן לא מקום של שירותי שמרטפות, בייבי סיטר, אלא מוסד של חינוך ושיקום. ילמד יורו את הילדים בעלי הנשמות הזכות והטוהרות תודה ואמונה, מה דרך ה' וכיצד בדקים בה. לעבוד את ה' יתברך איש כפי כוחו, איש כפי יכולתו.

אמנם אין לבר-אנשי היכולת "לשנות אני שים" או לחסל את הבעיות, אולם אפשר בהח"ש לעזור לילד להתקדם ולהבינות, להתמודד בחיים כמות-השוא - ובעזרת ה' בהצלחה. להיללה לנו לכוב ולטעת אשילות - היה מבחרי... היה הילדים כאלה שהם לפעמים "כמו מלאכים", מנותקים מן העולם הזה הרגיל שלנו, ולכן הם רומז השם: "שיח סוד" להובלת מתפלות "קדושה": "כנועם של חר סוד שרפי קודש". כי הם כמלאכים, אל חטאו ולא יחטאו לעולם.

הראשית היתה מצער, מצער עד מאוד. שבעה תלמידים, מכונסים במבנה רעוע, מט ליפול ברחוב רייכמן...

סיפרם אם לכיור את 25, שבגיל 3 היא גרר עה עמז לשיח סוד' והתניינה לצורך הרשמות. גלגל-שניים של שעון שווייצרי עתיק, בו כל תחתית נקמה מדורקק עושה את הפקידו, כשהוא מניע וגם מונע (ו שרוקק). כך עובדים בצוותא אמיתית, אנשי הסגל של 'שיח סוד'.

הרב לוי נטל על עצמו את "תונת אמו"

משא מפעים המשמע הרב הראשי הרה"ג ישראל מאיר לאו. בדבריו הנרגי שים, צייטס מדברי הכתוב בקהלת, על בן חכם שיטמנו אב, ועל הבן הכסילי שהוא גונת אבו, והגר"א מבכיר את הפלפלי, מדוע את הנחת מהילד המוצלח מייחסים לאב ואילו, את התונה מהילד החלש משאירים לאם?

אין זאת, אלא שהילד המוחנון הולך

למדיים - היוותה את היסוד. רק אח"כ הושלמו שאר הפרטים: צוות מקצועי ומבנים מודרניים.

חלומות העוליום של השותקה...
הגורמים הרשמיים אל קיבלו אותו בד יונת פתחות. התמציו פנים לעבריו והוא רועת בטריקת ידלות פעת אחר פעם, אך לא אמר נושא. הדמויות בתפקדי פפתח סירבו להיענות לבקשתו: בתירוציהם שוהו אדם אל כל מה השכלה הולכים, בן שיבה כפשוטו, ומדוע יש לתת גושפנקא, עזרה וסיוע לאדם ללא כל רקע מקצועי?

גם אנשים מקרוב, שראו את הכוח של הרב לוי וקומץ הילדים, וקראו בפרוספקטים על ידב לחתויות על בריכה ועל חדר טנוול, על שיבה אפילו, לא יכלו אחרת מאשר להגדיר בבטילוס מחל במחילה: לחתומת באסמפיה.

יידו מנוער, איש חינוך ותיק, סיפר כי בשעתו, כאשר דיבר הרב לוי על רעיונותיו אודות החינוך המיוחד, נד בראשו, וסבר שלא תכן שאדם כה ספק, שהיה ממנהג בדבריו, יצליח להקים חשבון כשונה. לאי את המעשה יגיע יום ואחוז בכל הממלכה האירייה שהקים הרב לוי מבז ידיו, בתצמיצת ליבו ונשמתו, במימוש רצונו הבורע.

הרב לוי עצמו, כאשר נשאל לימים כיצד הוקם 'שיח סוד', נדב בשבשטות: התחלתו לא כסף, ללא מבנה וללא צוות. אז ממה התחילו? מן הרצון הבורע לתת מענה לילדים. האנשיות והרצון הבורע - הוא אכן הפניה.

מומחים בתחום החינוך המיוחד ראו חסירה מובנית בין התנאים המפתירים לחזון וההשק עה... את הניגוד הבולט בין העבודה המסורה לבין התנאים הנוראיים, ביטא במכתב בשנת תשמ"ז, הרחמים כן-נלמד, מהמפקח הראשי על החינוך המיוחד בעיריית ירושלים: "הוא כתב על הכוכים עם הסתה, העומדים בסתירה בזה למאמץ העצום וההתלהות המוכחות בקידום התניכים בתחומי הלמידה, וההתפתחות הרג שית, השכלתו והנפועית.

חבל על כל יום

הרב לוי ויהה כי יולדים רבים המוגדרים "בעלי צרכים מיוחדים", ורבים ההוריים שבשכלים הראשונים של אבחון הבעיה, נר תעים פסיכולוגית מלעשות את הצעד ולקבל את ההחלטה הנכונה ברעג הנכון. הבורות לכך סיבות שונות, ביעוין חברתיות וכן ההשש המסתעבת חותם או סטיגמה על הילד ואילו על סביבתו.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ביטתי עינות אורופדיה בתן כל יום קרישי ומוטל מעט יותר - זה כבר בגדר מעותל אל יזל לתקוץ מ'... את השפה המוחליל ליד לרוכשו מיזמו הראשון... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.

ניסתי לשדל אותם לעשות את הצעד הנכון ומחר, לדיבריו, כדי ידעו ומפרסם, שכלל שגיל הילד צעיר, כך תפתחותו מהירה וג ידלתו מוצאת... שימו לב למשל לתינוק קטן, תוך מחצית השנה התינוק כמכיל את משקליו. מויל עשר עד עשר וחצי, זה כבר אל באותה פרופורציה.